

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Pars I. Theomachia Lvthero-Calvinistica, De Ecclesia Triumphante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

ANTIPAPISTA MENDAX THEOMA- CHIAE LVTHERO-CALVI- NISTICÆ.

PARS PRIMA.

De Ecclesia Triumphante.

QVÆSTIO I.

*An Papista floccipendant Verbum Dei
Scriptum, more Libertino-
rum?*

CALVINVS, I. In titoli. Instructio-
nis aduersus Anabaptistas. Non di-
cimus, Papistarum more. Sacrosanctas
Scripturas missas fieri oportere; vt Au-
toritati hominum acquiescamus. Hoc
enim effugium censemus blasphemiam execrabilem.
Similiter Caluini parens Lutherus libr. de
Conciliis & Eccl. sub finem. Papa Sacram Scri-
pturam in ceno & puluere sepelijt, & Doctrinam Chri-

stianam penè integram, deleuit. Eadem libr. contra
Regem Angliæ, & libr. de falso statu Cleri: sic o-
mnes

II. AVTOR. At Svvencckfeldij & Li-
bertinorum hunc errorem esse docet
CALVINVS ipse libr. Instructionis con-
tra Libert. c. 9. Diximus istos aperte videre
soltos, si quis Scripturas allegaret: nec dissimu-
lasse, quin eas pro fabulis haberent: Interim
tamen non desinebant ijs vti, si quis esset lo-
cus, quem in sensum suum torquere possent.
Si quis illis obijceretur, dicebant, Nos litera
minime obnoxios esse; sed spiritum, qui viuifi-
cat sequi oportere. Quin etiam porcus ille
Quintinus vnumquemque Apostolorum ali-
quo

li quo

quo scommate notarat; veluti Picardico suo sermone, Paulum vocans *Vas fractum*; Ioannem, iuuenem *stolidum*; Petrum, abnegatorem *Dei*; Matthæum, *seueratorem*.

LIBERTINI, teste Caluino, sunt autoribus Coppino & Quintino Sutorib. exorti, æuo incūte superiore: quos secutus Gasp. Svvenckfeld. teste Frid. Staphilo. de concordia discipulorum Lutheri, & Pet. Falladio l. de her. nostri temp.

Hi Verbum Scriptum, vt literam occidentem respuebant, & solius interni spiritus Critirium inuexerunt.

Iraque calumniam faciunt Papistis Calvinistæ & Lutherani consensu pari in hoc; vt in aliis sibi dissentientissimi dum eundem Papistis errorem impingunt.

III. PAPISTA, Prophetica & Apostolica Scriptura est Verbum Dei: Nō quod suus cuique priuatim in cor Spiritus inspirat.

1. QVIA, Christus & Apostoli ad illam, non ad hunc, appellarunt, ipsique Prophetæ.

2. QVIA Critiria cordis, vt cuique sua liquere possint; alij ramen esse nequaquam certa queunt. At vero S. Scripturæ infallibili constant veritate, Tum quod Spiritu Dei sint inspiratæ; Tum propter euentum prædictionum; ait Aug. 12. Ciu. c. 9. Tum ob consensum mirificum Scriptorum, calamos eorum dirigente Sp. Sancto; ait Aug. l. 18. Ciu. c. 41. Tum ob Miracula Dei Vindicis, aduersum profanos Verbi Dei abufores designata.

3. QVIA Omnis Resp. Scriptis stat Legibus, atque Decretis: Quo magis Christianæ Fidei ab iisdem oportuit prouideri. Vide in nostro *Antichristo cal.* p. 1. q. 1.

4. QVIA I. cum Archihæretici Simoniani, Basiliidiani, Marcionitæ, apud S. Irenæum li. 1. c. 20. 22. 29. Deinde Manichæi, apud Epiphanium hæretici Bogomiles apud Eutymium Panopliæ p. 2. tit. 32. c. 1. Et Albigenes apud S. Antoninum p. 4. tit. 2. c. 7. 2. Cum, inquit, isti Ecclesiæ fuerint olim intolerabiles quin sacri & intestabiles visi; quod *Paris Instrumenti libros vniuersos à malo Deo quodam esse dictatos blasphemarent*: 3. Car. & Anabaptistæ Caluino sint iure merito eò infandiores; quod cum prædicit in Colloquio suo Franckendalens. fuerint, *Verus Testamentum haud satius disputationem fidei admittendum, quam tenuis cum Nouo Testamento concordia*.

5. Quanto detestabilior Libertinorum hefterna videri hæresis debet; quæ vim omnem S. Literis eleuant, atque proculcant vtrumque Instrumentum. Atque tantò immanior est calumnia quæ idem S. Paginæ repudium Papistis affingunt Luthero- caluinistæ.

IV. MART. KEMNITIVS in Emin. Concil. Trident. sess. 4. nobis ait:

Papam posse pro suo arbitrio, sine vllis veteris testimonij, scilicet librum canonicum de non canonico & de canonico canonicum.

Quin, imò, si Papa vellet, Scriptura diuina haec plus haberet autoritatis, quam fabula Aesopi. Belle l. 1. de Verbo Dei c. 10.

V. AVTORITATEM verò latine Editionis Vulgatæ Bibliorū, vniuersè iam olim receptissimam confingunt ac proterunt ad vsque propudium inter sese ramen diffidiosissimi Lutherani pariter ac Calviniani; Insuper mendaciis operant Ecclesiam.

CALVINVS in Antidoto Trident. fess. 4. *Decretuisse fingit Tridentinos Patres, minimè audiendos esse, qui ex fonte ipso (sc. Hebræo) purum proferunt liquorem, & ex certa veritate falsum coarguunt.*

2. Idem ibid: *Adeo nullam in editione vulgata sanam esse paginam & integram; vt vix tres sint continui versus, non insigni aliquo errore sedati.*

AUTOR, Dicis blatero, non doctes.

KEMNITIVS in Exam. Trid. fess. 4. *mentitur, i. Concil. Trident. decreuisse, vt pro vs, que Sp. Sanctus in fontibus Hebræis & Græcis scripsit, ea recipiamus, qua à librarjs mutata, mutilata, vel addita sunt.*

2. In promptu causa, scilicet, quia *Vulgata ea tota est transformata ad dogmata Pontificia.*

3. In Pauli IV. Catalogo libr. prohibitorum *damnari omnes Bibliorum editiones, etiam veteris editionis; in quibus manifestè errata sint correctæ.*

Merè ficta hæc sunt mendacia, & Concil. afficta Tridentino. Patet legenti fess. 4.

VI. AUTOR. I. Autoritas autem statuendi, quis haberi liber bibliorum Canonicus debeat; penes solam stat Ecclesiæ potestatem.

Ita *Sanctus Augustinus lib. 13. contra Faustum, capite 5. & lib. 23. ca. 9.*

Et de Consensu Euang. lib. 33. c. 1.

Sanctus Irenæus lib. 3. c. 4.

Sanctus Athana. in Synopsi, & Conc. Toletanum, &c.

Ratio, Quia infallibilem habet Ecclesia Spiritus sancti Assistentiam, ex

certitudine promissionis Christi.

Vt minimè humano; sed diuino Spiritu determinet Canonicam Scripturam; ex qua cæteræ fidei quæstiones valeant definiri.

Atque ita Ecclesia non tam est regula ipsi Sacræ Scripturæ, quam nobis; vt illam absque vilo errore veram agnoscamus.

2. Deinde rectissime eadem haud fœuit ac finit quauis lingua vulgari seu Biblia, seu Officia diuina.

Quia 1. Iudæis, quo subcunque cælo positus, inter nationes, vnius hebraicæ linguæ semper vsus Bibliorum est sanctè obseruatus.

2. Apostoli, licet *πανάγλωστοι* essent, solis tamen Hebræa, Græca, & Latina Linguis Scripturam euulgarunt.

3. Vulgi linguæ mutabiles sunt: vnde Sacræ Scripturæ apices nimium quantum abhorrent; vetatque religio.

4. Trium duntaxat linguarum illarum maiestatem suspicit orbis, ac veneratur: vt diuinam Bibliorum Maiestatem hoc minus prouulgari deceat.

5. Licentia verò promiscuæ vulgationis quot, quantorumque errorum syluam aperiat; testis hæretica est diuinorum Oraculorum temerè vsurpata vulgatio.

Quod arcere periculum errorum satius est, quam accersere.

6. Accedit quod aurium honestati ac reuerentiæ biblicæ minus valeat consulere popularis linguæ verecundia pariter ac inopia.

VII. Vnam huc è pluribus Calumniosam Caluini subijciam declamationem, ex Harmon. in Ioan. c. 19. v. 23. Erat autem tunica inconlutilis. *Minime ferenda est Papistarum improbitas, cum horribili Dei blasphemia coniuncta.*

I. *Scripturam dicunt ab hæreticis lacerari; Tunicam vero, hoc est, Ecclesiam integram manere:*

2. *Vt reiecta Scriptura Auctoritate, Fidei Vnitatem in solo Ecclesie titulo consistere e-uincant. Vbi duo mendacia.*

1. Quia non in solo Ecclesie titulo, sed in sola vera Christi Ecclesia Vnitatem consistere affirmamus.

2. Non dicimus, reiiciendam S. Scripturam, eo quod ab hæreticis laceretur: sed ab ecclesia condisci quæ sit vere S. Scriptura, quis sensus eiusdem. &c.

Hinc potro liquent sequentia declamationis, *Quasi vero ipsa Ecclesie Vnit as a- libi fundata sit, quam in Scriptura fide. Est in hac quidem; sed non sola: nam præcipue in S. Spiritus infallibili assistentia in definitionibus prophetica.*

Cum ergo Fidem à Scriptura diuellunt; quod mendacium est Caluini; ut vir Ec- clesie addicta subiaceat; tali diuortio non iam Christum despoliant, sed crudeli sacrilegio dis- cerpunt eius corpus. &c.

Similia prolixè idem Instit. l. 4. cap. 8. §. 13. pro Scripturis contra Eccle- siam vastè vanèque declamat. Sed de iu- dice vide in nostro *Lutherocaluinista par. 1. q. 2. Et in Antichristo p. 1. q. 1.*

QVÆSTIO II.

Num qua affingant nobis de Traditionibus Caluino-Lutherani? quo ad S. Scri- pturam?

Et omnino plurima. In exemplum accipe pauca.

I. CALVINVS Instit. lib. 4. c. 10. §. 19. *Romano- ses Magistri extorquere volunt, vt nulla sit ap- eos ceremonio la, qua non pro Apostolica censetur.*

Sic & Kemnitius, Brentius, &c. vbi- pra.

At Falsum: Quia eas recipimus pro Apostolicis, quas firmis Veterum testi- monijs testari valemus.

II. Sic agunt, ac si solas ipsi Scripturas propo- gnent: nos solas Traditiones tueamur; et si mi- tent contra Scripturas.

Falsum hoc: Quia vtrumque ius- ta Sanctum veneramur Dei Verbum Scriptum, & Non scriptum.

III. MEND. Kemnit. in Exam. Conc. Trid. §. 4. pag. 68. 69. editionis anni 1566.

Nos ait asserere; Deum constituisse, vt do- ctрина Christi & Apostolorum non scriberetur sed viua solùm voce traderetur.

IV. MEND. ibid. pag. 185. affirmat, Apostolo- fuisse mandatum, vt scriberent.

Falsum prius. Quia sic peccassent A- postoli scribendo.

Neque scriptor dari Catholicus po- test, qui id docuerit.

Et Posterius falsum, Quia Mat. 23. mandatum est, vt Prædicarent; non vt scriberent. Nec tamè scribere vetuit Ie- sus: quin, vt scriberent, aliquibus in- spirauit.

V. MEND. Kemn. ibid. pag. 420. Pontificij non verentur multa ad Apostolorum Traditiones referre, qua ab alijs autoribus mul. à posterioribus instituta, & profecta esse, ex ipsis Pontificiorum scriptoribus ostendi potest.

Idemque probare instat exemplis videntis. At falsò; Apud Bell. lib. 4. ca. 3. de Verbo Dei.

Similia talia complura fuerit repeti- ri in Caluino Instit. l. 4. c. 8. §. 6. 7. 8. Et ca. 10. 8.

10. §. 18. 19. 20. Et in Antidoto Trident. sess.

4 &c.

VI. MEND. Kemn. ibid. Nullis certis & firmis documentis probari potest, Qui sint Ritus certo ab Apostolis traditi: qui ex Scriptura ostendi non possunt.

At fallum: Quia eos ipsa Necessitas Traditionum docet in meo *Luthero-ca.*

p. 1. q. 5.

Deinde & Veritas earum, in Scripturis contestata. Vide meum *Anu. christum*

p. 1. q. 2.

VII. MEND. Kemn. in Exam. Trid. sess. 4. de 7. genere traditionum. Nullis certis & firmis documentis probari potest: Qui sint ritus ab Apostolis traditi: qui ex Scriptura ostendi non possunt.

Falsum. Quia docuit *Bellar. libr. 4. ca. 4. 5. 6. 9. &c.*

VIII. MEND. Kemn. ibid. Insignis audacia est, Maies. in Scriptura Canonica aliquid aquare, sc. Traditiones.

At contra ipse, ibid. 1. Apostolos Ritus quosdam ordinasse, & tradidisse Ecclesiis; ex eorum scriptis certo constat.

2. Et verosimile est, quosdam alios externos, qui in Scriptura annotati Non sunt, ab Apost. lis traditos esse.

Coacta veritatis confessio hæc contra suum met os mendax.

Heretici non tam Orthodoxos Mendacis onerant atque Calumniis; quam Ipsum IESUM Christum immanissime blasphemant. Quib. æ blasphemis in meo *Luthero-caluinistica. & Genealogia Luthero-caluinistica p. 3. q. 21.* Hic igitur præterimus.

QVÆSTIO III.

An Romano-catholici Deiparam cultu
Latria venerentur?

I. LUTHERVS in Postilla in Annunc. B. Vir. Publica, ait, persuasione Maria proptus in locum Christi successit. Hanc inuocant homines, huius misericordia confisi sunt, per hanc voluerunt placare Christum: Quasi is non esset Propitiator; sed horrendus Iudex & ultor.

2. Hanc Papista Deam constituunt: Omnipotentiam ei in caelo & in terra tribuunt.

II. CALVINI altius ascendit impietas, qui vetus illud Ecclesie Canticum, *Monstra te esse Matrem*, suggillans, talem in nos calumniam intorsit; *Eam in caelis Mariam constituunt, quæ sibi potestatem seruet Christo Filio imperandi.*

Idem dum conuellit istud Canticum: *Sub tuum presidium. &c.* vociferatur: *Maiores nostri à Christo ad Mariam defecerunt.*

Perinde ac maiorem matri, quàm Filio potentiam tribueremus, neque tam Deum, quam Deiparam inuocemus. Idem in Ioan. cap. 2. v. 4. *Quid mihi & tibi mulier. &c.*

Denique eo progressus est furor, vt Christi propemodum nudati spoliis eam ornarent. Cumque has execrables in Filium Dei blasphemias damnamus; maligni & inuidi vocantur à Papistis; immo improbe calumniantur, s. Virginis honorem à nobis hostiliter impugnari. Quasi verd non habeat quantum illi honoris debetur, nisi DEA fiat: Aut hoc illi sit honorificum, Sacrilegis titulus ornatam in Christi locum surrogari. Atrocem ergo illi Mariæ iniuriam faciunt, quando; vt mentis eam laudibus deformant; Deo eripiunt, quod suum est.

DUCES hos reliquos secutus grex hæreticus, certatim in nos inque Deiparam, ceu furis actus, inuolant, pugnantque calumniis. Selnecerus disposi. de Festo Annunc. Virg. Melancton in Consil. de vitanda supersti. Herebrandus disputat. de har. puniendis. Bullingerus in Ioan. c. 2. Brētius Dom. 2. post Epiph. &c.

Hi omnes conclamant, Mariæ inuocationem in Ecclesia Pontificia esse idololatriam.

III. Erasmus in Colloq. de peregrinatione, de naufragio; (horret animus, calamusque tremat ecfari;) De Deipara figmentum proponit, quasi Glauco Pluroni epistolam ea scripisset in hæc verba; *Quod Lutherum secutus strenue suades, superuacaneum esse, inuocare Sanctos; à me quidem isto nomine bonam magnamque iniisti gratiam, scito.*

Nam antehactantum non enecabar improbis mortalium orationibus.

Ab Vna postulantur omnia; quasi Filius meus semper infans esset; quia talis fingitur, pingiturque in sinu meo. Subscriptio: B. Virgo mea manu subscripsi. Pre-scriptio est: Maria Mater IESU, Glauco Pluto. Claufula: Hac te scire volui: tu cogita, quid modo respondendum censeas, nam mihi plane res cordi est. Ex Aede nostra lapidea Cal. Augusti, anno filij mei passus 1524.

Hæc vehementer & eloquenter exagitata noster Bzouius, Conc. 19. Super Salue Regina, refutat: Et ego in mea Clauis predicandi Rosarium l. 1. ca. 14. & 16. Vide & in sequente quaesito.

QVÆSTIO IV.

Qualia Luthero-caluinistarum sint Mendacia circa Sanctos?

DE Conuicijs, blasphemisque calumnijs vide in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 72.*

DE MENDACIIS quibus & Cœlites, & Romano-Catholicos nos onerant, in exemplum pauca.

Suæ ipsi præcones sunt impietatis LUTHERANI.

I. LUTHERVS ferm. de Cruce

Quoniam reliquia Sanctorum nihil sunt aliud, quam fidelium Seductiones; ne deinceps populi Deos alienos colant; placere sibi, ut omnes eiusmodi reliquia altissime subterram abscondantur.

Idem in Postilla in festo Annunciationis.

Papiste Virginem Mariam Deum constituunt, Omnipotentiam ei in celo, & in terra attribunt.

Rursum. In Papatu omnes se ad Mariam conuertunt; & plus fauoris & gratia ab ea expectant, quam à Christo ipso.

MELANCHTON in Locis Comm. de præcepto primo, Papistascum Infidelibus iungit: Ratio: Quod idem sit, fingere multos Deos, & Sanctos mortuos inuocare.

Magdeburgenses. Centuria prima B. Maria

& Sanctorum cultum qua Verbo, qua facto magis quam Approbatum mentiuntur; Quin &, ut manifestam idololatriam, reprobatur fingunt: Inde cæteris in Centuriis quiritantur. Ecclesiam de fecisse ad simulacra muta. Atque Centuria sexta præfatione omnino tragicè deplorant, in saculo secundo & tertio eam fecisse vitium; in quarto & quinto inclinam; in sexto corruisse. Verba reddit Illust. Bell. in præf. de Sanctis.

H. CALVINVS sl. de reformandæ Ecclesie necessitate ad Carolum V. vnanimitè dissentionem hanc esse, Quod Sancti Vnum Deum colant: Catholicis vero sancti inter Sanctos distribuerint officia, ut summo Deo tanquam collegas eos addiderint, in quorum turba delitescat: Quodque Sanctos loco Dei adorent; Quin & Reliquias, ossa, vestes, calceos. &c.

Idem Inst. l. 4. c. 21. inter causas suarum nobis defectionis ponit; Quod nulli haberi nobiscum conuentus possit, quin aperta per idololatriam pollutio fiat.

Eam sic ostendit l. 3. c. 20. Singulares sibi Diuos ascuerunt; in quorum numero secus, atque tutelarium Deorum, fidem se sustulerunt.

Neque modo, (quod olim Israeli exprobat propheta) secundum numerum urbium Dijs sunt erecti; sed secundum capitum multitudinem.

Quæ quidem tam aperta sunt mendacia; ut nec verbum sit opus repositum.

Hæc vniuersè dicta sunt.

QVÆSTIO V.

An in celo Sanctos per Apotheosin statuamus?

I. CAL.

I. CALVINVS vnum Papam Ioannem XXII. vna in causa de Sanctorum beatitudine, solum quibus onerat calumniosis mendaciis.

Historia facti est talis, apud Villanū, qui in Ioannis XXI. aula vixit, & Res perscriptit Florentinorum: lib. 10. & 11. & in Extravagante, *Benedictus Deus*. Ioannes XXII. sensit, vt Doctor, Sanctos necdum frui visione beata. Quam opinionem retractauit ante mortem; partim eam declarauit, non asseruit; & protestatus est, se non intendisse; vt vnquā definiret; sed veritatem inquisisse; Simul successorum definitioni sese submisit pridie, quam moreretur.

Cui viuenti tum maior Cardinalium pars reclamauit; tum Rex Galliarum Philippus eum amicum monuit, cauere à periculosa opinione.

Demum contrarium sancit Ecclesia.

CALVINI vero *Inst.* l. 4. c. 7 §. 28. circa istud sunt hæc mendacia.

1. Gersonem cum Ioanne vixisse; sc. mortuo, anno 1344; & natum illum, anno 1363.

2. Papam negasse animæ immortalitatem. At Gerson nullius eum erroris insinuat: nec constat aliunde.

3. Nullum Cardinalium ei sese opposuisse.

4. Regem Galliarum interdixisse suis cum Ioanne communionem.

5. Papam à Rege coactum canere palinodiam.

Fabulæ hæc, & mendaces calumniæ sunt.

II. CALVINVS *ἀποβέβωτος* notam Catholicis affingit in Sanctorum Canonismo: Sic enim ait, *Inst.* l. 3. c. 20. *Sanctos habent DEOS Tutelares*. Viretus ad Caluinum ita: *Germanum pro Deo suo Tutelari colum. Parisiensis*. Rainaldus lib. 1. c. 5. de Theodoretis: *Deos propemodum ex martyribus facit.*

Vide Luthero *cal.* p. 1. q. 74. & in Genealog. p. 1. q. 20.

AVTOR. Sciant, si velint vocabulum DEI bifariam accipi; Propriè & Impro-prie.

1. Propriè Vnus verus est Deus solus: quocirca ab tali sensu longissimè abest Canonismus Sanctorum.

Ethnicam talem describit Iudibus Apotheosin in Claudio Seneca, in Antonino & Geta Herodianus.

2. Impro-prie homines pij, Sancti, Deoque pleni vocantur ab ipso Deo *Dij*: Sicque Apotheosis impro-prie dici posset Canonizatio Sanctorum.

Sic in beatorum transcribuntur aliqui: vt S. Greg. Nazianzenus ait *ποῖσι Θεὸν ἐπέδισα τὸ βαπτίσμα* id est, *me Deum per baptisma facit.*

Perge; mentire Cauius: Tute ipse nomen tibi mentitus es, postquam creptus vindici rogo, stigmatè inultus lilito, in Germaniam delatus, è Cauius te Caluinum nominasti.

Sed nomen, non pilum mutasti; nisi in deterius.

QVÆSTIO VI.

Qualia nobis affingant Luthero-caluinista in Cultu Sanctorum?

I. OMNES promiscue communiter fingunt

1. Sanctorum Cultum è Scripturis doceri non posse.

AT secus vide in meo *Antichristo* p. 1. q. 22.

II. MELANCH. in *Apolog.* a. 21. *Conf. Aug.* tria mentitur. 1. Tribuunt Sanctis Diuinitatem, id est, vim cognoscendi cogitationes.

AT

AT non has tactas, sed precibus gestibusque promptas.

2. Ante S. Gregorii tempora nusquam fieri Inuocationis Sanctorum mentionem.

AT Kemnitius ait post S. Augustinum coepisse Sanctorum; Mariæ verò Inuocationem per Gnaffæum sub ann. 480.

AT Augustinus, Hier. Basil. Atha. Irenæus. &c. scribunt de ea, vt antiqua pietate. Idque testantur Centuriatores, *Cent. 4. c. 4. & Cent. 5. c. 4.*

3. Papistæ sunt asini dicentes ex S. Hier. Vigilantium vetasse Sanctorum inuocationem; cum de ea nec verbulum extet.

AT Asinus est, qui non intelligit, negato sanctos orare pro nobis posse, negari quoque inuocandos esse: at illud negabat Vigilantius, Callidius Magdeburgenses, *Cent. 4. c. 8.* negarunt fuisse hereticum, sed sanctum Vigilantium.

III. CALVINVS *Inst. l. 3. c. 20. §. 21.* 1. In Hymnis & Litanis omnibus Papistarum nulla fit mentio Christi.

AT contrarium vbique resonat; vt sit periculum, ne diabolo cognomen Mendacis eripiat Calvinus.

2. Solus Christus introit in Sanctuarium cœli, solusque vota offert nostra.

In atrio cœli eminens manent Sancti.

AT isthoc iam negant Calvinistæ, doctique cum Papistis Vt Rainoldus *l. 1. de Rom. Idololat. c. 7.*

Deinde sic ne Angeli nostras Deo præsentarent orationes: mentiente Raphael, *Tob. 12. Obtuli orationem tuam Domino.* Apoc. 8. *Ascendit fumus incensorum de orationibus Sanctorum, de manu Angelorum coram Deo.*

Ibidemque Calvinus admittit illud officium Angelorum.

3. Inuocant Sanctos vt Deos, plurimosque

habent Deos pro capitū, vrbium. &c. numero.

AT vetus calumnia hæc, patet ex S. Cyrillo *l. 6. in Iulianum.* ex Aug. *l. 22. contra Faustum, c. 4.* Ex Hier. *contra Vigilantium.*

4. Orant Virginem, vt iubeat Filium facere petita sua.

AT Falsum est. Quod si tamen, *Is. sue 10. Obedijt Deus voci hominis: cur non & matris precibus obediret Filius?*

5. Antestatuas Barbaræ. &c. demurmetur Pater noster, quod Deo debetur soli.

AT oramus id Deo per Sanctum præsentari.

6. In Conc. III. Carthaginensi vetitum dicere S. Petre, ora pro nobis.

AT confinxit hoc Calvinus.

7. Sacrilegium est horrendum Sanctos vocare *Præsules Salutis: Orate, E cœlo nos respicite, &c. uua.*

AT prius est S. Ambrosii. de Vidua. Posterius est S. Gr. Nazianzeni oratio ad Cyprianum. Cætera quid colligam militia?

8. *Inst. l. 3. c. 20. §. 24.* Deus voluit, vt nullum esset nobis commercium cum Sanctis mortuis; sed nec illis nobiscum.

AT falsum. Quia Aug. *l. 20. Civ. d. 9.* probat, quod cum ijs simus vnus Corpus, vna respublica.

9. Ibi. Patres in Conc. III. Carthag. voluerunt prohibere hanc superstitionem; sed frangere imperium vulgi non valuerunt.

AT fingit: Nam solum dicunt orationes ad solum dirigi Deum oportere. Sed & nos: Nā solum Deus adoratur, sed per Christi merita; perque Sanctorum intercessionem.

QVÆSTIO VII.

Quæ de RELIQUIIS Sanctorum commiscantur Centuriatores?

Hia deo depuduerunt Magdeburgenses, vt ipsosmet mendaciorum suorum vel memores esse piguerit.

1. Ecce Cent. 6. dicunt Reliquiarum cultum post annum Christi 500. cum templorum cretione cepisse:

At Cent. 5. c. 7. ceptum ante annum 500.

2. Cent. 5. c. 6. & 13. à Christo ad vsque annum 300. nil vsquam reperiri de cultu reliquiarum:

At Cent. 4. ante Iuliani Apostatae reliquias S. Andreae & Lucae Constantinopolim honorificè translatas esse fatentur. Cent. 2. c. 3 referunt reliquias S. Polycarpi cremadas ab ethnicis perauide surreptas à Christianis. Quid, quod, teste S. Greg. 1. 3. ep. 3. caesa S. Petri & Pauli Corpora eorum ciues ex v. be translaturi, diuinitus fuerint impediti? Orbis enim Vrbiūque Vrbi debebantur.

3. Cent. 4. c. 8. Dicunt, rectè & piè Vigilantiū hærarcham contra Reliquias se ipsisse: & S. Hieronymum ab S. Gregorio notari de immodestia aduersus Vigilantium.

At Erasmi Rot. ea est ad Hieronymum adspersa Nota critica, an cynica?

4. Cent. 5. c. 6. aiunt: Augustinus de reliquijs Stephanus scribit superstitiosum cultum ad eum in Africam vsque factum, demeritū populū quibusdam ILLUSIONIBVS, qua pro miraculis habita sunt.

At vera prædicat MIRACULA S. Aug. 1. 22. Ci. c. 8. quæ sacrilegè dicuntur ijs Illusiones.

5. Cent. 5. c. 15. Reliquias Martyrum contemptas ab Ethnicis fuisse, & in eo melius sensisse ipsos, quam superstitiosi Christiani Quam ensuram affingunt Theodoro 18. de Martyribus.

At in eo contrarium est.

6. Cent. 4. c. 13. Diabolum, aiunt, ex industria obtulisse in Oraculo Apollinis, ob vicinas reliquias S. Babylæ Martyris; vt ab earum translatione ordiretur omnium reliquiarum venerationem.

At contrarium omnes Scriptores & vixdum translatus fuit S. Babylas, iam continuè igne cœlitus lapso periijt Apollo, &c.

7. Cent. 6. in præfat. Cœperunt semicorrofa ossa Cœtri inuocari, Diuino honore affici.

CALVINVS l. de necessit. reformandæ Eccl. Nec solum Sanctos Christi loco adorant; sed etiam eorum ossa, vestes, calceos, & simulacra.

At quis vnquam sensit aut dixit Orthodoxus; Sanctæ reliquie, orate pro me? Longe inferiore gradu veneramur eas, quam Sanctorum Animas? Sat se ipsos refutant Magdeburgenses ipsi sibi contrarij; vt liquet ex allegatis. Cætera ex Antichristo p. 1. q. 23. ex Lutero-cal. p. 1. q. 78. ex Mendace Anipap. p. 1. q. 7. repetere licet.

QVÆSTIO VIII.

An Sacrarum Imaginum Cultus omnis fuerit semper illicitus?

LVTHERANI & maxime CALVINIANI illicitissimum atrociter contendunt: sed & quidè mendaciter propugnant. Quia vero nos respondemus ijs; simulacrorum cultū ceu Diis præstitum, solum in hiberi: idcirco Calvinus Inst. 1. c. 11. §. 9. 10. docere laborat, Iudæos ac Gentes in idolis suis Deum verum coluisse; & tamen reprehendi: quanto magis Sanctorū cultores coarguendi? De Iudæis probat, Exod. 32. Isti sunt Dytui Israel, qui te duxerunt de Aegypto. Iud. 17. Voui Domino 1100. argenteos; vt faciam sculptile. De Ethnicis probat. 1. Quia hi respondet apud Aug. in Pl. 113. se non idola, sed Numen colere in idolo: Ideo simulacra mutabant, non Deos. 2. Quia duo Constant. Concilia, & Francofurdianum statuerunt abolendas imagines esse. 3. Quia Conc. Nicænum refutatum est à Principe, decernens iconibus eum cultum, qui Trinitati defertur. 4. Quia Patres arguunt hærēsiōs eos, qui Christi & B. Virg. nis. &c. colebant imagines. 5. Quia Ezechiel, 1. Reg. 18. se pentem æneum confregit ob cultum eius idololatriæ. 6. Quia errori sit occasio, vt inesse diuinitas imaginibus putetur. 7. Quia imago incapax honoris est. Hi arietes eorum.

AUTOR. At omnino ficulnei.

Kk

Ad

AD I. Tantum quinque mentuntur in vno. 1. Quia ipsamet idola vocantur Deos & coluerunt: sic ipse Calvinus *Inst.* 1. c. 11. §. 10. sibi contrarius, ex *Exod.* 32. *Fac nobis Deos.* &c. *Dan.* 5. *Ethnici bibebant vinum & laudabant Deos suos aur. arg. areos.* &c.

2. Iudæi in Vitulo Deum verum coluerunt: At contrarius Calvinus est *Scripturæ.* *Deut.* 32. *Deum, qui te genuit, dereliquisti.* *Iere.* 2. *Ambulauerunt post vanitatem, & non dixerunt, ubi est Dominus.*

3. In quocunque idolo Iudæi venerabantur Deum Verum.

At falsum. Quia in Vitulo solo, non in oue. &c.

Et *Ios. vi.* Optio fit eis idolorum. Et *3. Reg.* 18. *Vsquequo claudicatis? Si Dominus est Deus, sequimini eum: Si Baal est Deus, sequimini illum.*

4. Calvinus §. 9. *Nec ita stupidi credendi ethnici, ut non intelligerent Deum alium esse, quam ligna.* &c.

At falsum hoc. Quia verè credebant lignea idola esse ipsa Deos, quod loquerentur. Vnde labor prophetarum erat docere non ipsa Deos esse. *Baruc.* 6. *Aff. 9.*

5. Calu §. 10. *Propheta Iudæis & Gentilibus fornicationes cum hano.* &c. exprobrabant, tantum ob ea, quæ quotidie ab his sunt, qui Christiani haberi volunt: Nempe quod Deum in lapide &c. carnaliter venerarentur.

At falsum hoc. Nam Iudæi, *Exo.* 32. & Gentes, *1. Cor.* 10. immolabant idolis: Christiani vero nequaquam statuis immolant; Nec in ijs diuinum quid inesse putant. &c.

AD II. Duo ea Conc. fuerunt illegitima; quia contra ea est Nicænum Conc. I. Et reijciuntur ab omnibus. Id-

eo per Conc. Nicænum II. eis derogatum est. Et eadē sancunt quædam, quæ Luthero caluinistæ damnant: ut cultum Sanctorum & Inuocationem; meritiorum operum. &c. Cōc. Frankofurdianum vero non est vnquam approbatum: Id tamen reprobatum Synodum VII. falsam quæ decreuerat imaginum adorandas esse.

AD III. Id producant ex libris Carolinis, qui sunt Carolo afficti. Nam vnus Carolo Imp. iconomachi nec mutari ausi fuerunt. Et Carolus cum Adriano Papa fuit coniunctissimus.

AD IV. Et recte arguunt:

AD V. Sanctè zelauit contra veram idololatriam.

AD VI. Ideo quædam imagines honorantur præ alijs qui Deus plura per illas miracula facere dignatur: Aut quia ab Sanctiore factæ, ut à S. Luca, Nicodem. &c.

AD VII. Imagines non sunt honorificæ per se, sed relative honorantur atque ita etiam sanctæ dicuntur. Causa nostræ confirmationem Vide in meo *Luthero-cal.* p. 1. q. 80. In *Antichristo* q. 24. In *Genealog.* p. 1. q. 24.

QVÆSTIO VIII.

Quæ de TEMPLIS FESTIS QVÆ volunt mendacia?

I. VITERRANI Magdeburgenses *Cent.* 4. c. 4. Et Calvinus *Inst.* 1. c. 11. §. 7. Confligunt vltim Signi CRVCIS sæculo IV. nouum fuisse.

At illius meminit sæculo altero Tertul. *de coron. militis.*

2. *Cent.* 7. c. 6. Mentiuntur Sergium Papam fuisse primum autorem, ut Crux adoraretur. & excoleretur.

At Sergius sedit anno 688. Et Eua-grius *l. 4. c. 26.* istius meminit, plus centum annis antiquior Sergio: item quæ

Hic.

Hieronymus *Epist. ad Marcellam.*

3. *LUTHERO CALVINISTAE* certe sibi nos accusant idololatria in templorum facta Sanctis & aedificatio ne, & Dedicatio: Ceremoniasque consecrationis non posse ab superstitione excusari.

AT responsum ferunt per breue in meo *Luthero cal. p. 1. q. 83, 84, Inq; Genea. p. 1. q. 25, 26.*

4. *Iidem* Ornatum templorum à S. Patribus culpari damnatiq; pertendunt; Cū de solo vano luxu illi conquerantur Vide *Genea. q. 27.*

5. *BENEDICTARVM* vsum rerum vt ethnicū, magicūque diffamant; *ibid. q. 28.*

AT Solenne iuū obtinent; non tamen obtinent, quæ mentiuntur.

6. Similiter *PERGRINATIONES* Votiuas derident, quin & execrantur.

AT amuletum ecce in *Genealog. q. 29. & Luthero cal. q. 87.*

7. De *FESTIS* Christi ac Sanctorum quam infanda isti Magdeburg. Cent. 1. l. 2. c. 6. mentiuntur sub Aniceto Papa coepisse in Rom: Ecclesia laborare mysterium iniquitatis, seque prodere semina Antichristi: Nimirum, quia Anicetus noluit Pascha alio celebrari die, nisi Dominico.

AT hoc ipsum eo tempore statuerūt omnium fere Ecclesiarum Concilia: obseruantque hodie Lutherani.

8. Cumulat mendacia Heshufus dicens, Pontificios pari honore cum celeberrimis festis coli dies Innocentium Gregorii, Anna, Catharina. &c.

AT hæc multis in locis nec obseruatur quidem in foro, vt aiunt.

9. Idem ait, Festum Corporis esse reiciendum. Cur? Quia, Non adorabis Deos alienos.

Ergo ipsi Christus est Deus alienus. 10. Caluinus ait Cultum Sabbati apud Christianos in eo consistere, vt ociemur ab operibus nostris; & Deum in nobis operari sinamus; id est, intelligamus nos carere libero arbitrio ad bonum, & quicquid agimus, peccatum esse.

AT qui ita Sabbatizant, ibunt in ignem æternum.

Expurgantes Anima Cælitium debentur beatitati; pertinentque ad Corpus Ecclesia Triumphantis.

11. *Quare & hic nequaquam ab illo sunt diuellendi. Porro igitur de iisdem.*

QVÆSTIO IX.

Qua de Purgatorio vane iactentur?

OMNITRO vetera Hæresiarcharum: Noua Nouatorum tot sunt, vt è plurimis vix pauca libeat attingere dum taxat in exemplum.

1. Ad locum ex 2. *Math. 12.* negant librum esse Canonicum.

AT contra omnem retro Antiquitatis consensum, & S. Aug.

2. Esse intrusum illud: *Sancta ergo & salubris est cogit. orare pro mortuis. &c.*

3. Oratum pro mortuis, vt pius affectus seruetur; non vt ij liberentur.

AT Vtrumque dicitur; non docetur.

4. Exemplum id non facit legem.

AT illud est ex Vt certo, sensuque omnium communi; qui vim legis habet.

Omnia fere sic complectitur Petrus Martyr. Solet nobis obijci, Ecclesiam semper pro mortuis orasse.

Quod quidem non inficior: Sed assero istius facti deique Verbi Dei, neque Exempli, in S. Literis, auctoritatem habere.

Facile mouentur homines naturali quadam charitate in defunctos, vt illis bene cupiant, & in preces pro eis erumpant: Sed affectio hæc vehementior videndum est, ne Fidei & Iusta pietati aduersetur.

Logi impudentissime cenforij totius Ecclesiæ.

II. Et Calvinus Inst. l. 3. c. 5. §. 10. Ante M. CCC. an. vsu receptum fuit, vt preces fierent pro defunctis. &c. Sed omnes, fateor, in errorem abrepti fuerunt.

Mendax, impudens, & quid non tale est Calvinus?

2. Ait, Orarunt, non vt mortuis opitularentur, sed seipfos consolarentur.

At contra S. Patres.

3. Cœpit sic orare vulgus ex imitatione Gētilium; Et Patres se accommodasse opinioni vulgari.

At S. Patres eò diligentius prohibuerunt ritus Ethnicorum, quo plures ethnici conuertebantur.

4. Aug. ait Calvinus, ita dubie, hesitante, & fri-

gide disputat, in libro de cura pro mortuis; in frigore zelum extinguere possit pugnantium pro purgatorio. Quod autem orauit pro matre; id fecit quia nile votum non examinavit ad Scripturas, & primo quodam affectu omnibus probari voluit.

At S. Augustinus id diserte dicitur docet; Non dubium esse, quin animi iuuentur: Nec syllabam habet toto libro, quod non iuuentur. Quam igitur mendax, tam & iniquus Cenfor est Augustini Calvinus.

4. De Purgatorio adeo nil asseruisse Patres fingit, vt illud pro re incerta habuerint.

At iam effrons prorsus deputat mentiri.

Mentiendi sine fine

F I N I S

Antipapista Mendacis Theomachi.

ANTI-